

Інший дім (скорочено)

Оксана Луцевська

Оксана Луцевська

Інший дім

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Розповідь у повісті ведуть по черзі десятирічна Поля Чиж і її старший брат Артем.

ЧАСТИНА ПЕРША

Якось перед початком баскетбольного матчу Артем хвилювався, тому перемикав канал за каналом. На одному з каналів показували новини з Нью-Йорка, де повідомлялося про черговий "кінець світу", який мав настати за західно-американським часом о 10-тій вечора. Поля налякалася, а Віктор – батько дітей, сказав, що то просто чергова брехня. Поля не витримала й кинулася до комп'ютера, увімкнула скайп, але Анна в мережі не було. Артем уже збирався на гру і кликав сестру. Хлопець був зіркою команди "Бурі ведмеді". Усі хлопці школи його поважали, а дівчата мріяли зустрічатися з ним. Поля була його оберегом на всіх іграх. Артем казав, що присутність сестри сприяла його успіху, притягувала виграш. Програвати його команді майже не доводилося, і Поля думала, що це завдяки Артему.

Цього дня Поля була ладна вперше не піти на гру, щоб додзвонитися до мами, що жила в США. Але бути вдома з татом теж не хотілося. Тому вона пішла на гру.

Артем вважав, що кінець світу – суцільна маячня. Він думав про гру і сестру, якій хотів розповісти дещо важливе.

Під час гри Поля дуже нервувала. Вона проводжала Артема розгубленим поглядом, а коли він повів м'яча і подивився не на сестру, як завжди бувало, а на Аліну – капітана групи підтримки, Поля зірвалася і побігла з майданчику. У сестри рвалося серце, бо досі брат під час гри підморгував тільки їй.

Поля летіла, нічого не бачачи перед собою. Згодом виявила, що загубилася на Троєщині. Вона досі майже не їздила Києвом сама. А коли їхала на гру у чужу школу, зовсім не стежила за дорогою. Дівчина знала, що вона таки роззява: якось вона залишила паспорт у банку, коли отримувала грошовий переказ від мами. А раз у Міжрегіональному центрі видачі паспортів, аж у Бортничих, на радощах, що їхні з Артемом паспорти готові, вона забула їх забрати. Тоді вона почувалася винною перед братом, але все закінчилося добре. Загалом, Поля вважала, що він – класний друг і брат, але часом стає занудою, як батько. Часом надто нервується.

Під час гри Артем побачив, що сестри немає. До кінця гри залишалося кілька

хвилин. І Артем промазав, рахунок зрівнявся, а потім команда програла. Артема винуватили в поразці. Дівчата зі шкільної газети запитували його, що вплинуло на програш "Бурих ведмедів". Артемові захотілося сказати, що то Польчина провина. Коли кореспондентки забралися геть, до нього підійшла Аліна і запропонувала йти до неї додому дивитися фільм, бо батьків немає вдома. Артем вагався, чи шукати сестру, чи йти з Аліною. Нарешті він вирішив, що Поля спокійно може дістатися додому без нього. До того ж не хотілося, щоб Аліна залишилася сама, бо вона подобалася Федоту – хлопцю з команди Артема. Коли Артем ішов з Аліною, то хвилювався, бо не знав, як з нею поводитися.

Поля шукала дорогу додому. За нею прив'язалися два хлопці, які стали вимагати гроші. Дівчина вдавала, що нічого не чує. Майже стемніло. Вони наступали на п'яти. Один з хлопців струсонув Полю, вона вдарилася до якогось кіоску. З носа пішла кров. У голові запаморочилося, усе завертілося, вона хотіла бігти, але ноги не слухалися. Хлопці штовхали її і кричали давати гроші. Раптом Поля почала кричати: "Мамо! Артеме!" Хулігани втекли, а на допомогу прийшов чоловік і хлопець. Хлопець подав Полі руку. Він мав дуже приємний голос. Глибокий і тихий. Чоловік дав дівчині хусточку, і вона швидко приклала її до носа. Хлопця звали Макс. Він з чоловіком повів Полю на автобусну зупинку. Полю питали, чи в неї нічого не вкрали. Дівчина помітила, що в неї нема сережки, мабуть, загубилася. Їх подарувала їй мама. Поля їхала додому, думала про маму і кінець світу.

Артем тим часом дивився з Аліною фільми. Хлопець хвилювався, почувався ніяково з дівчиною, хоч вона йому дуже подобалася. Артем ще ніколи так довго не засиджувався. Перед тим, як попрощатися, Аліна запитала, чи їде він з сестрою в Америку. Артем відповів, що співбесіди призначено, але ще візи треба отримати. Йому не хотілося втрачати Аліну через від'їзд. Аліна чмокнула його в щоку, і хлопець пішов.

Коли Поля повернулася, тато сидів за комп'ютером. Біля нього лежала чимала купа випусків газети "Пропоную роботу". На редагуванні оголошень для газети, він заробляв хоч якусь копійку. Він не хотів нічого змінювати, хоч раніше мама йому товмачила про "кар'єрний зріст" і "нереалізовані амбіції". Та він вважав, що "гнатися за журавлем у небі" – не його парафія. Батько навіть не помітив, що дочка прийшла побита.

Поля обережно вмилася: було боляче торкатися до обличчя. Потім попрала хусточку. Їй дуже хотілося повернути її. Дівчинка думала про Макса, про його яскраву шапку і ще яскравішу усмішку. Поля у їхній з Артемом кімнаті написала до мами. Запитувала про кінець світу, писала, що Артем, напевно, має дівчину.

Поля думала про те, що мама тепер змінилася: схудла, стала схожою на хлопчиська, підстригла й пофарбувала світле волосся в темно-каштановий колір. Стала проговорювати слова швидко й емоційно. Минув усього рік без мами, але Полі здавалося, що минула ціла вічність. Доньці хотілося до неї доторкнутися, коли вона бачила її по скайпу. Хотілося її сонця, бо вона мала гарну засмагу. Хотілося побачити картини, які вона описувала для майбутньої виставки. Хотілося побачити ті книжки, які вона читала. Проїхатися в її автівці. Мама змінилася в іншій країні, в іншому домі.

Артем повертався додому о четвертій ранку. Він радів, що вони з Аліною більше, ніж друзі. Тішився, що не пішов шукати Полю, а провів цей вечір з дівчиною. Артем згадав про переїзд, про те, що батьки давно розлучилися, але жили разом заради дітей. Колись давно батьки вчилися разом на філологічному факультеті. Одружилися ще студентами. Тато влаштувався працювати в газету редактором. Мама змінила надцять робіт – від вчительки до менеджера музею мистецтва. Вона часто їздила з якимись виставками по світу. Остання така поїздка – до Америки. Там вона й залишилася. Відтоді вони бачили її лише по скайпу. Згодом мама повідомила, що зустріла Еда й вирішила, що настав час змінити своє життя. Їй – нове заміжжя. Дітям – переїзд до неї.

Поля згадувала, як вчителька в школі називала її маму емігранткою. Дівчинці не хотілося чути про еміграцію! Її мама – не емігрантка. Мама їхала до США, бо випала нагода показати світові виставку. Заміж вона теж іде, бо їй так схотілося. Місто Піттсбург їй страшенно подобається. Мама казала, що там є міст, схожий на їхній Московський.

Артем повернувся додому і побачив, що Поля заснула просто в кріслі біля компа. Зрозуміло було, що вона довго чекала на нього. Її блог був відкритий. Артем знав, що вона веде щоденник, але ніколи не читав її записів. Та цього разу чомусь глянув на екран. За 19 Трав, 2011 рік був запис про нього. Поля писала, що любить брата, що змалечку була на всіх його тренуваннях... Артемові стало жаль сестри. Коли він розбудив її, щоб занести до ліжка, то побачив на її обличчі синці. Артем розхвилювався і розпитав, що сталося. Крізь сльози Поля переказала все про тих двох покидьків. Артем вирішив помститися кривдникам сестри.

Мама подзвонила по скайпу. Ед був за її плечима. Вона жартувала, говорила, що про кінець світу не чула. Поля і Артем не включали камеру, щоб мама не бачила синців. Діти сказали, що камера зламалася. Мама нагадала дітям, що через два дні їм до посольства. А потім мама сказала, що вони з Едом вчора побралися. Від такої новини Поля з Арчиком скривилися в гримасах. Коли вони завершили розмову, Полі хотілося стати чиїмось відданим псом, і щоб у неї був такий же відданий хазяїн. Щоб він підійшов і погладив її, заспокоїв. А на Еда вона би гавкала. Хотілося плакати. Болів синець. З коридору почулися кроки батька. Він кликав йти їсти, і з його слів було зрозуміло, що він чув розмову і знає про заміжжя мами.

Поля і Артем їли мовчки. Єдине, що втішало дівчинку – тато був заклопотаний і не помітив синців. Була неділя, але Артем сказав, що йде на тренування. Поля думала про маму, хотіла, щоб було, як колись: мама готувала на кухні щось смачненьке, а вона читала для мами поезію.

Артем насправді пішов до двору, про який розповіла Поля. Він побачив якихось двох хлопців. Брат хотів помститися за сестру. Коли один з хлопців залишився сам, Артем напав на нього. Та з балкону почала кричати мати того хлопця. Тут несподівано десь взялася поліція, і Артема затримали. До того ж він раптом зрозумів, що то були не ті хлопці.

У цей час Поля сиділа у своїй кімнаті і уявляла маму нареченою. Чому мама

покохала Еда? Вона говорила, що Ед – хороша людина. Він уміє подобатися, завжди веселий. Поля почала думати про батька, який тепер перетворився на нечупару. Він про себе мало піклувався. Удома ходив в незмінній засмиканій футболці і в старих спортивних штанах, а ще носив подряпані окуляри. Полі було соромно за нього, особливо, коли він йшов на батьківські збори. Батькові краще було б поголити чорносиву бороду. Вона йому не до лиця. І змінити окуляри. Вони додавали йому десять років. В уяві Полі він чомусь перетворився на Синю Бороду. Часом до батька приходив його молодший брат, який любив випити. Недавно дядько шукав якийсь ніж. Полі було страшно слухати його п'яні викрики, які супроводжували батьківські пояснення, що того ножа вже давно винесли в сміття.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

ЧАСТИНА ДРУГА

Артем у дільниці розповів усе, як було. Один з поліцейських кинув, що люди вже не раз зверталися зі скаргами на двох хлопців, що розбишакують на Троєщині. Якраз у тому районі, де все й трапилося з Полею. Міліціонер вніс запис у книжку і запитав про батьків. Артем сказав номер телефону і хвилювався, чекаючи на появу батька. От батько прийде – і що далі? Що будуть говорити в школі? А що – в команді? А що, як Поля скаже мамі?

Коли подзвонили з поліції, схвилюваний батько нарешті побачив, що у Полі синці на обличчі. Батько не розпитував, але все зрозумів і поїхав по Артема.

Забравши сина з відділку, батько не сварився. На вулиці Віктор купив морозива для себе і сина "Знаєш, Артеме, я би зробив так само", – сказав батько. "Що?" – ледь не подавився хлопець. "Захистив би свою сестру... чи брата". Артем згадав, що батько завжди піклувався про свого молодшого брата. Хлопець признався, що все вийшло не так, як треба... Все провалилося. Артему хотілося багато чого сказати батькові: про маму, про Полю, про Аліну, про майбутню поїздку. Але він чомусь не міг. Йому здавалося, що вони розуміли один одного без слів.

Поля чекала вдома Артема і батька. Коли вони з'явилися, вона не могла повірити, що батько у доброму гуморі. Дівчинка переглядала листівки, які їм час від часу надсилала мама, і знайшла томик поезії Джанні Родарі. Ці вірші вона колись читала мамі. Поля почала читати вголос, і не зогледілася, як батько почав повторювати за нею. Вона була приємно здивована, що батько знав ці вірші. Виявилося, що колись він "підслуховував", як Поля читала мамі.

Під час вечері Поля була щаслива: вони розмовляли з батьком, жартували з синця. Потім Артем з батьком дивилися телевізор, але Поля гукнула брата, бо дзвонила мама. Цього разу мама з Едом повідомили, що скоро в них буде дитина. Вони навіть вже вибирали ім'я для хлопчика. Коли Поля почула варіант "Макс", то швидко випалила: "Тільки не Макс". Артем і поля жартували з інших імен, вдавали радих, але їм не було весело. Мама сказала, що чекає на них, підготувала кожному по цілій кімнаті.

Після дзвінка від мами Поля не хотіла говорити, на її очах були сльози. Артем пішов до батька, сів біля телевізора.

У своєму блозі Поля запитала читачів, як би вони вчинили: чи назвали б свого меншого брата ім'ям хлопця, який вам... не те що подобається, а який вам порятував життя? Коля Артем зайшов у кімнату, Поля закрила блог. Діти полягали спати, та їм не спалося. Артем хотів поговорити з сестрою про те, що їм сказала мама, але не наважувався розпочати розмову. Ближче до ранку Поля спитала брата, чи він спить. Артем вдав, що спить. Тоді сестра відкрила ноутбук і написала до мами. Мама подзвонила і спитала, чому вони не сплять. Поля досі боялася кінця світу. Артем підійшов до сестри і сказав мамі, що заспокоював сестру, але не виходить. Біля мами не було Еда, і вона здавалася такою, як колись. Не такою голосною, не усміхненою по самі вуха. Артем подумав, що кінця світу не відбулося, але за цих кілька днів з їхньою родиною відбулося щось набагато важливіше...

Зранку Поля прийшла до школи і не знала, що казати про синці. Артем до школи не йшов, бо з батьком мав з'явитися у відділку, щоб заповнити якісь документи. Коли класна керівничка побачила Полю, то запитала, чи батько пив і бився. Поля була ошелешена запитанням. Дівчинка збрехала, що її угрів м'яч на тренуваннях. "То це Артем тебе вдарив м'ячем?" – вчителька шукала якоїсь каверзи. Поля сказала, що вони просто грали, і сталося все випадково. На уроці вона сиділа нишком і думала про Макса. Ніяк не могла примиритися з тим, що мама хотіла назвати ще не народженого братика цим ім'ям.

Дорогою додому Поля раптом побачила три смужки на шапці: червона, жовта і зелена. То був Макс! Їй хотілося гукнути його, вибігти йому назустріч. Але потім вона подумала, що її вигляд не найкращий. Тим часом до хлопця під'їхала автівка, і він поїхав.

Потім Поля зустріла ще Аліну, яка призналася, що їй подобається Артем. Поля спитала Аліну, чи підійшла б вона першою до хлопця, ще й в такому вигляді. Аліна сказала, що підійшла б, бо до Артема теж першою підійшла. Полю дивувало, що вона говорила з пасією брата. Ще вчора вона не могла про неї й чути... Поля переповіла Аліні все про Макса і подумала, що вони з нею цілком могли б стати подругами.

До Артема зайшли Федот і Жека. Друзі були злі на нього, бо Артем не покликав їх на допомогу. Артем був щасливий, що має таких друзів, а Федот уже не тримав на нього образи через Аліну. А потім додому прийшла Поля з ... Аліною. Артем хвилювався, бо вдома були ще друзі і батько. Але Віктор немов посвітлішав, діти помітили, що у нього була пострижена борода. І раптом батько запропонував усім піти кудись поїсти. Всі погодились, батько викликав таксі. У невеличкому ресторані вони гарно провели час. Віктор краєм ока поглядав на офіціантку, яка обслуговувала їхній столик.

Після спільного походу в ресторан батько і Поля поїхали додому, а друзі Артема пішли в спортивний магазин. Артем наважився запросити Аліну на прогулянку. Вони зайшли у парк, і там дівчина притулилася до Артема. Йому було легко з Аліною. Вона запитувала, чи надовго він поїде в США.

Вранці, коли треба було збиратися до посольства, подзвонили з відділку. Виявилося, що там ще не заповнили якогось бланку. Татові й Артему знову треба було йти туди. Хлопець не з'явився у посольстві, і візу отримала лише Поля. І от вони чекають на дзвінок мами. Саме в цей час прийшов брат батька – дядько Стефан. Він був трохи п'яний. Коли мама подзвонила, він увімкнув відео й примостився для розмови. Полин синець приховати не вдалося. Тато стояв біля дверей. Він жодного разу не виходив на зв'язок із мамою, відколи дізнався про їхні з Едом стосунки. Ситуація видавалася аж надто напруженою. Поля набралася сміливості і сказала: "У нас стався кінець світу, мам". Мама запитала, що це все означає, звідки синець? Батько підійшов до камери і сказав, що це означає, що діти ростуть, змінюються, що їхнє життя йде своїм ходом... Артем з Полею покликали дядька, щоб показати нового м'яча, а батька залишили розмовляти з мамою.

Із кімнати долинали голоси батьків. Вони розмовляли на підвищених тонах. Тато переказав мамі все, як було. Брехати він не вмів. Батьки сперечалися. Сподіватися на те, що батьки помиряться, було марно. Потім батько вийшов і сказав дітям, щоб поговорили з мамою. Мама сказала Полі збирати речі. Коли розмова закінчилася, Артем признався сестрі, що не хоче їхати в Америку. Поля взяла коробку з листівками з Піттсбурга, почала перекладати їх одна на одну. Вона спитала брата, чи він дійсно не хоче побачити цього всього. "Ти повернешся і все мені розкажеш", – сказав Артем.

Починалися літні канікули, і в своєму блозі Поля писала, що не сподівається на зустріч з тим хлопцем, що врятував її. Бо поки вона повернеться з США, він кудись переїде, а може просто у когось тут гостював, і більше його тут не буде.

Батько і Артем проводжали Полю в аеропорт. Тато помітно переживав. Перед дорогою в аеропорт він ввімкнув телевізор. По одному каналі показували новини. Раптом Поля зауважила, що показують тих двох хлопців, які напали на неї. Виявляється, їх зловила поліція, бо ці двоє неповнолітніх грабували громадян, особливо дітей. Тепер проводили розслідування, і хлопцям доведеться відбутися покарання. Віктор сказав Артему, що добре, що син в це не встраїв.

За кілька хвилин вони втрьох їхали до аеропорту. Тато сів спереду біля таксиста. Артем з Полею ззаду. Вони не розмовляли, Поля мала сумний вигляд. Брат і сестра почувалися винними один перед одним.

Краєм ока Артем слідкував, як уважно Поля розглядає вулички й будинки. Йому спало на думку, що вони досі їхали незнайомою йому Троєщиною. Брат вирішив, що за час відсутності сестри, він обійде тут усе, бо насправді дуже мало знає Київ і навіть Троєщину. Можливо, Аліна складе йому компанію.

Поля швидко знайшла дорогу до секції авіаліній, якими вона летіла. Артем відчував, що вони з батьком поводитися, як два бовдури. Тато обтягував на собі теніску. Артем нервував так, що відчував, як рухається кадик, і його це присоромлювало. І лише Поля натомість опанувала себе. Часу прощатись не було, треба було ставати в чергу, бо людей назбиралося чимало. Поля схопила свою валізу й через хвилину рушила за чергою. Артем знав, що Поля навмисне не озиралася. Вона намагалася демонструвати

рішучість і самостійність.

Віктор і Артем рушили з аеропорту. Батько запропонував поїхати у той ресторанчик, де вони були з друзями. Артем відразу зрозумів, що батькові сподобалася та офіціантка.

Тим часом Поля готувалася до відльоту. Вона хвилювалася, тому вирішила дістати книжку, щоб не мучити себе навалюю думок. Щойно вона поставила наплічник на сидіння й розстебнула блискавку, як перед очима майнули знайомі кольори: червоний, жовтий, зелений! Через кілька рядів від неї сидів Макс. Біля нього – вирішила Поля – його тато. Але вони її не бачили. Поволі люди збиралися в чергу для контролю й сканування: розстібали годинники, знімали пояси із залізними застібками. Ті, що сиділи біля Полі, теж почали підводитися. Треба було ставати в чергу. Дівчина наважилася підійти і привіталася. Чоловік впізнав її, сказав, що вони летять відпочивати. Макс нічого не говорив, та коли Поля попрощалася, хлопець наздогнав її і сказав: "Чекай, а ти надовго летиш?" Поля відповіла, що летить в США на три тижні. Хлопець сказав, що летить на два тижні, а коли повернеться, подзвонить Полі. Дівчина продиктувала свій номер.

Поля намагалася не оглядатися на Макса. Хоча важко було стримувати себе. Краєм ока ловила кольори його шапки. Вона таки не втрималася й поглянула на нього. Він зняв шапку. Його волосся було скуповдженим. Він усміхнувся і помахав їй рукою. Поля знала, що її місце було тут: з татом, з Артемом... і Максом. Її огорнуло дивне й приємне відчуття – нове відчуття. Так, наче попереду на неї чекало щось, чого не можна досягнути думкою, але можна пережити.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу